

raad voor cultuur
raad voor cultuur
raad voor cultuur

R.J. Schimmelpennincklaan 3
postbus 61243
2506 AE Den Haag
telefoon +31(0)70 310 66 86
fax +31(0)70 361 47 27
e-mail cultuur@cultuur.nl
www.cultuur.nl

De Staatssecretaris van Onderwijs,
Cultuur en Wetenschap
p/a de Algemene Rijksarchivaris
Postbus 90520
2509 LM 's-Gravenhage

datum: **21 OKT. 2005**

uw kenmerk: C/S&A/05/1651

uw brief van: 25 augustus 2005

ons kenmerk: arc-2005. 02633/6

onderwerp: ontwerp-selectielijst archiefbescheiden op het deelbeleidsterrein *Preventief toezicht rechtspersonen* over de periode 1945-2000 voor de zorgdragers de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, de minister van Defensie, de minister van Economische Zaken, de minister van Financiën, de minister van Justitie, de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, de minister van Verkeer en Waterstaat, het Uitvoeringsorgaan Werknemersverzekeringen en het College van Beroep voor het Bedrijfsleven

Zeer geachte mevrouw Van der Laan,

1. In uw hierboven vermelde brief vraagt u de Raad voor Cultuur advies over de ontwerp-selectielijst op het beleidsterrein *Preventief toezicht rechtspersonen* over de periode 1945-2000 die hierboven genoemde overheidsorganen in hun hoedanigheid van zorgdrager in de zin van de Archiefwet 1995 willen doen vaststellen.
In uw brief verzocht u de Raad om binnen acht weken advies uit te brengen. Hij biedt u bij deze zijn bevindingen¹ aan.
2. De Raad heeft de ontwerp-lijst in eerste instantie aan procedurele en vervolgens aan inhoudelijke aspecten getoetst. Zijn belangrijkste bevindingen worden in respectievelijk de paragrafen 4 en 5 uitgewerkt. De Raad adviseert u deze selectielijst vast te stellen voor de periode 1945-2000, met inachtneming van de in dit advies gemaakte opmerkingen.
De in uw adviesaanvraag gestelde specifieke vragen worden in de paragrafen 3, 4 en 5 van dit advies beantwoord.

¹ Dit advies is voorbereid door de Bijzondere Commissie Archieven van de Raad.

3. *Toetsing van procedurele aspecten*

§ 3.1. Ontwerp-lijst

Deze ontwerp-lijst is tot stand gekomen overeenkomstig de methode, die uitgaat van een analyse, beschrijving en waardering van handelingen van de (rijks-) overheid, de zogenaamde methode Institutioneel Onderzoek (IO). Aan het ontwerp is een onderzoek vooraf gegaan, waarvan verslag is gedaan in het rapport *Preventief toezicht rechtspersonen. Onderdeel van het institutioneel onderzoek naar het beleidsterrein Privaatrecht 1945-2000* (z.p., z.j., niet gepubliceerd).

§ 3.2. Driehoeksoverleg

Bij uw adviesaanvraag was tevens gevoegd een exemplaar van het verslag betreffende het zogenaamde driehoeksoverleg, waarin, zoals voorgeschreven in artikel 3 van het Archiefbesluit 1995, ontwerp-selectielijsten tot stand komen. Hieruit is de Raad gebleken, dat dit overleg voor alle aanvragende zorgdragers was samengesteld zoals artikel 3, eerste lid, van het Archiefbesluit 1995 voorschrijft. Al ten tijde van het driehoeksoverleg is een historicus uitgenodigd om als externe deskundige aan de voorbereiding van de ontwerp-lijst mee te werken.

§ 3.3. Terinzagelegging

De openbare terinzagelegging heeft, zoals uw adviesaanvraag vermeldt, niet geresulteerd in reacties.

4. *Toetsing van inhoudelijke aspecten*

Mede op grond van zijn hiervoor vermelde bevindingen heeft de Raad getracht zich een oordeel te vormen over de inhoudelijke aspecten van het onderhavige ontwerp. Hij heeft daarbij vooral gelet op de reikwijdte van de ontwerp-lijst (§ 4.1), de wijze waarop de gehanteerde selectiedoelstelling en de daaraan gerelateerde selectiecriteria zijn toegepast (§ 4.2), alsmede op de vraag of in afdoende mate met de verschillende belangen rekening is gehouden (§ 4.3).

§ 4.1. De reikwijdte van de ontwerp-lijst en het driehoeksoverleg

De ontwerp-lijst bevat voorstellen omtrent de selectie van handelingen over de periode 1945-2000 waarvan de neerslag valt onder de archiefwettelijke zorg van bovengenoemde zorgdragers.

§ 4.2. Toepassing van de selectiedoelstelling en - criteria

Uit het verslag van het driehoeksoverleg blijkt, dat de selectiedoelstelling is toegepast in de versie die niet alleen ziet op de reconstructie van het overheidshandelen op hoofdlijnen, maar ook op de reconstructie van de belangrijkste historisch-maatschappelijke gebeurtenissen en ontwikkelingen. De

Raad constateert dat de ontwerp-lijst een andere formulering van de selectiedoelstelling hanteert, namelijk die waarin nog geen sprake is van de reconstructie van de belangrijkste historisch-maatschappelijke gebeurtenissen en ontwikkelingen. De Raad adviseert u lijst en verslag met elkaar (en met de werkelijkheid) in overeenstemming te brengen.

§ 4.3. De waardering van de in artikel 2, eerste lid, van het Archiefbesluit 1995 bedoelde belangen

De Raad is er, op basis van het verslag driehoeksoverleg en de ontwerp-lijst die daar het resultaat van is, van overtuigd dat de ontwerp-lijst grotendeels recht doet aan de selectiedoelstelling en in voldoende mate rekening houdt met het cultuurhistorisch belang, het administratieve belang en het belang van de recht- en bewijszoekende burgers.

De staatssecretaris heeft aangegeven het belangrijk te vinden dat de Raad zich uitspreekt over de vraag of de juiste, historisch-maatschappelijk relevante, archieven worden bewerkt en overgebracht.² De Raad is van mening dat het historisch-maatschappelijk belang hier vrijwel geheel gelegen is in het beleid op hoofdlijnen. Het gaat daarbij met name om de wettelijke kaders. Nadere regelgeving en uitvoering zijn van minder groot belang. Uitzonderingen zijn de regulering van jaarrekeningen en het toezicht op kerkgenootschappen. De regelgeving ten aanzien van jaarrekeningen is van belang omdat jaarrekeningen een belangrijke historische bron vormen en het hoe en waarom van de inrichting daarvan dienstig is voor het gebruik van deze bron. De kerkgenootschappen zijn uitzonderlijke rechtspersonen en zijn bovendien historisch-maatschappelijk van aanzienlijk belang in de Nederlandse samenleving. De Raad verwacht dat de lijst waarborgt dat de meeste archiefbestanddelen die cultuurhistorisch van belang (kunnen) zijn worden bewaard en overgebracht.

Bij een aantal waarderingen en vernietigingstermijnen en de afwegingen die daaraan ten grondslag liggen, zet hij echter vraagtekens. In de navolgende paragraaf gaat de Raad nader in op zijn bedenkingen.

5. Nadere beoordeling van de ontwerp-lijst

In aansluiting op bovenstaande overwegingen en bevindingen heeft de Raad de verschillende onderdelen van de ontwerp-lijst gezien. Deze geeft hem aanleiding tot het plaatsen van de hierna volgende opmerkingen.

Handelingen van werkgroepen en (staats)commissies die de minister van Justitie hebben geadviseerd

Op voorstel van het Nationaal Archief is ten aanzien van deze handelingen (3, 5, 6, 7, 8, 9, 21) besloten alleen de eindproducten te bewaren en de rest van de

² *Brief van de staatssecretaris van OCW aan de Tweede Kamer in het kader van de vaststelling van de begrotingsstaat van het Ministerie van OCW (VIII) voor het jaar 2005, TK 29 800 VIII, nr. 248, dd. 8 juli 2005, p. 5.*

neerslag van deze gremia voor vernietiging aan te merken. Het is tot dusver ongebruikelijk om alleen eindproducten te bewaren als het gaat om beleidsinhoudelijke handelingen waarvan wel wordt erkend dat ze relevant zijn voor de selectiedoelstelling. De Raad is niet principieel tegen een dergelijke handelswijze, maar is daar in dit specifieke geval geen voorstander van. Voor (rechts)historisch onderzoek, maar ook voor beleidsmakers, is het van belang te kunnen onderzoeken welke discussies in deze commissies werden gevoerd en hoe deze verliepen. Overigens komt het de Raad voor dat niet alle gremia waar het in genoemde handelingen om gaat van even groot gewicht en belang zijn. De Werkgroep Vennootschapsrecht werkte in het verlengde van de Commissie Vennootschapsrecht, zodat verwacht kan worden dat het handelen van deze werkgroep op hoofdlijnen te reconstrueren is aan de hand van de verslagen en rapporten van de commissie. De Staatscommissie voor de Nederlandse Burgerlijke Wetgeving, de Adviescommissie vennootschapsrecht en de Adviescommissie vennootschapsrecht in het algemeen hebben een brede opdracht en zijn langdurig betrokken (geweest) bij de beleidsontwikkeling op dit terrein. De overige commissies hielden zich met deelaspecten van het beleid bezig, hebben veel korter bestaan en zullen daarom ook een minder grote rol hebben gespeeld in de beleidsontwikkeling.

Zo komt de Raad tot zijn advies om van de Staatscommissie voor de Nederlandse Burgerlijke Wetgeving, de Adviescommissie vennootschapsrecht en de Adviescommissie vennootschapsrecht niet alleen de eindproducten maar ook de volledige vergaderdossiers te bewaren. Voor de overige gremia kan worden volstaan met het bewaren van vastgestelde vergaderverslagen en eindrapportages c.q. adviezen.

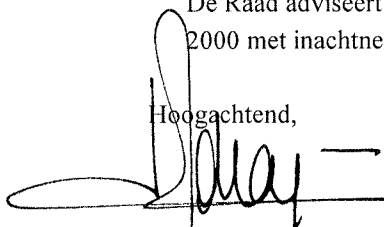
Periodieke verslagen

In afwijking van de lijn die over het algemeen in de selectielijsten van rijksoverheidsorganen wordt gehanteerd, worden in deze lijst behalve de jaarverslagen ook maand- en kwartaalverslagen voor bewaring voorgedragen. De Raad adviseert u aansluiting te zoeken bij de in andere lijsten gemaakte keuze om maand- en kwartaalverslagen te vernietigen als jaarverslagen voor handen zijn.

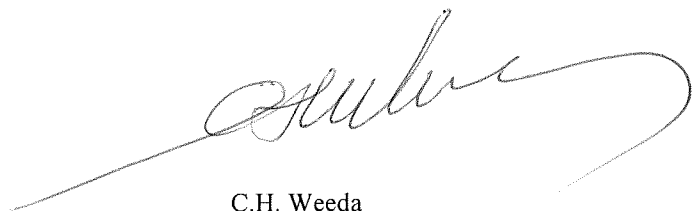
6. Advies

De Raad adviseert u de ontwerp-selectielijst vast te stellen voor de periode 1945-2000 met inachtneming van de opmerkingen die gemaakt zijn in dit advies.

Hoogachtend,

mr. W. Sorgdrager
Voorzitter

C.H. Weeda
Algemeen secretaris